

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen minden nap reggel.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6.— K. Negyedévre 3.— K.
Vidéken: " 9.— " " 4.50 "

Főszerkesztő:

Dr. VARGA LAJOS.

Felolós szerkesztő:

SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Egyes szám ára 4 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Arany János-u. 2. sz. Telefon 412.

A bankkartellről.

A „Debreczen” számára írta:

Burgyán Aladár országgyűlési képviselő.

Akárhogy igyekeztek is lépni, palástolni, hogy Magyarország nagyobb pénzügyi intézményei egyezményt kötöttek, úgy az osztrák pénzügyi intézményekkel, mint egymás között, bizonyos titokban tartott, a hitelnyújtásra vonatkozó módokat nézve: ma már mindenki tisztában van azszal, hogy ez az egyezmény tényleg létrejött s a ma holnap életbelépő bankkartell már hetekkel ezelőtt aláírták az illető pénzügyi intézmények.

Hogy a Magyarországon elhelyezett és hitelügyletek kielégítésére felhasznált tőke sohasem állt magyar nemzeti ügy szolgálatában, hanem akárhányszor szemelláthatóan ellentétbe helyezkedett a speciális magyar nemzeti érdekekkel: ezt elégszer volt alkalmunk keserűen tapasztalni, legutóbb a nem régen lezajlott ugynevezett pénzügyi válság alkalmával is.

Igaz, hogy a tőkének nem hivatása valamely érzelmi politika céljait szolgálni; igaz, hogy minden pénz többé-kevésbé nemzetközi jelleggel bír, amely csak egy végecél

ismer, — aminél nagyobb kamatot, mint hasznot: de azért a világ egyáltalában sem zárkózik el annyira a speciális nemzeti szempontok elől a hazai tőke, mint amilyen ridegen elszokott zárkózni a magyar tőke minden elől, ami akár speciális közgazdasági, akár speciális közjogi törekvéseink sikerét volna hivatva előmozdítani.

Ha ma közgazdasági viszonyaink szerint akarnánk hazánkat jellemezni, bátran elmondhatnánk, hogy Magyarország a kartellek országa; mert hiszen alig van már áru és érték ebben az országban, amely valamely nyilvános, vagy titkos kartell ragadozó körmei közé ne jutott volna. Mindezen kartellek között a legerkölestelenebb azonban az, amely idegen állam p. o. Ausztria ipari érdekeivel szövetkezik, mint a legutóbb életbe léptetett üveg-kartell is!

Mert az csak mesebeszéd, hogy a kartelleknek célja az, hogy bizonyos árura nézve az áresést megakadályozza: hiszen a gyakorlati élet kézzelfoghatóan bizonyítja, hogy a legutóbbi évtizedek kartelljei nem védekező, hanem támadó irányzatok voltak és nem azt célozták,

hogy a meglevő árak fennmaradjanak, hanem minden esetben azt, hogy indokolatlan, természetellenesen magas, uzsoraárak alakuljanak.

Minden kartellnek bevallott, vagy titkos végecélja az árdrágítás és így a bankkartell sem célozhat egyebet, mint az ő árszójának, a pénznek olyan mérvű megdrágítását, ami a kartell-kötőknek az eddigi busás jövedelemnél is busásabb jövedelmet biztosítson.

Ebben rejlik a feneketlen erköletelenség!

A más pénzével biztosítsanak maguknak uzsorahasznot, a más tőkéje után maguknak uzsorakamatokat!

Mert hiszi azt valaki, hogy a bankkartellnek az lesz a feladata, hogy a mesterségesen felemelt kölcsön és visszleszámitolási hitelkamatokkal szemben fel fogják emelni a betéti kamatlábát is; vagy talán azt a rejtett célt tűzte maga elé ez a kartell, hogy a betevőket valami más uton-módon részeltetik az ő tőkéjük után elérni szándékolt nagyobb nyereségből?

Nem inkább attól lehet-e tartani, hogy egyik célja a pénzkartellnek a betéti kamatok leszállítása ugyan-

Pálóczy Mátyus.

— A „Debreczen” eredeti tárcája. —

Írta: Pataky István.

I.

Ha azt a mondást, hogy „a fiatal embernek, mint a mustnak, ki kell magát forrni” — az 1400-as években kezdték használni, akkor az feltétlenül a két Pálóczy fiu után csinálódott...

A Pálóczy II. Péter iker-fiai Imre és II. Mátyus voltak azok a fiuk, akiknek szépen sikerült kiforrni.

Az apjuk is meglehetősen erős aké ember volt, de a két fiu ebben is túlhaladta s emellett korhelyek, valástalanok, kegyetlenek voltak.

Dózsölésben, verekezésben, más vagyonának elszállításában (ma már ezt rablásnak nevezik) telt el a két fiu fiatal kora. — Az 1402-ik évben a két iker fiu 24 éves volt. Négy-öt faluból nem maradt nekik meg más, csak a kis rongyos Pálóczy. A többit hol elzalogosították, hol örök áron eladták. És csak akkor néztek nagyot, amikor nem tudtak embereket tartani. De azért a korhelykedés, verekezés tovább folyt.

Ezekben a szórakozásokban állandó társuk volt a Veskóton lakó Budaházy Buda András fia, a velük egykoru Budaházy György. Ez többet volt található Pálóczon, mint Veskócon. A három jó madár nem tudott egymás nélkül lenni. De azért egyik-

nek sem jutott eszébe, hogy jó lenne tán Zsigmond király hadában próbálgatni ki vitéségüket, akit éppen akkor akartak a Kis Károly fia Lászlóval letétni a magyar trónról.

A haza baja eszükbe sem jutott. — Az 1402-ik év nyarán elhalt a Pálóczyak rokona, Ujfalussy László, akinek sem gyermeke, sem más rokona nem volt s így birtokait ráhagyta a két jeles Pálóczy fiura és ezek nagybátyja, Tuz Pető fia Pálóczy Domonkosra és pedig úgy, hogy Domonkos csak úgy adjon valamit a két fiunak, ha érdemesnek tartja arra őket, egyébként ő rendelkezék az egész vagyonnal.

Igy szólt a leleszi plébánián letett öröklevél.

Állt pedig a birtok Király-Helme, Kis és Nagy Géres és Siczlós községekből. — A legtöbbet érő Király-Helme volt. Magának a birtoknak megörült a két fiu, de a feltételeknek nem. Jól ismerték az ő Domonkos nagybátyjukat, hogy azzal nehéz lesz boldogulni. Nem kisebb ember volt ő kigyelme, mint a leleszi apátság prépostja, dravasiai püspök és a Magyarországon levő premonstreiek örökös kormányzója.

Lakott pedig Leleszen; s a temetés után nyomban elfoglaltatta a káptalan embereivel Király-Helmeceket s a többi kevesebbet érő falukat. És kezelte a káptalan javára.

A két Pálóczy fiut semmibe sem vette, mintha nem is volnának a világon. Isten háromló emberekké ő nem beszélt, azzal aki

sem magának, sem a hazának hasznára nincs és nem lesz.

De a két Pálóczy fiu szeretett volna vele beszélni, Budaházy György pedig azt mondta, hogy menjenek Leleszre és szakállánál fogva huzzák ki odujából az öreget.

Pálóczy Mátyus vállalta magára, hogy beszél a vad öreggel. Vagyis, hogy ő ketten Királyhelmeceket követelik, tegyen a többi ronggyal, amit akar.

A nagy refektóriumban fogadta az öreg, Pálóczy Mátyust. Az öreg egy nagy karos széken ült, fehér a haja, fehér a mellét verő szakállja. Kemény arcvonásain ellenszenv tükröződik amint ránéz a hatalmas testalkatu, szép arcu fiatal emberre. Székének mindkét oldalán egy-egy fiatal szerzetes áll.

A nagy tereméből minden oldalról ajtó nyílt, de egy oldalon két ajtó nagyságu, goth betűkkel ékeskedő hatalmas vasajtó volt elhelyezve, a következő erősen befalazva, úgyhogy ennek az ajtónak erős akós kinyitása majdnem lehetetlennek látszott.

Három lépésre állt Mátyus az öregtől s elmondotta, hogy nekik semmi más, csak Királyhelmece kell.

— Ismerlek téged is, testvéredet is — szólt kemény hangon az öreg — léha, munkátalan, iszákos, verekedő, istentelen emberek vagytok, jó cimborátok Budaházy Györgygyel együtt.

— Igaz, nem tagadom. De megjavulhatunk.

Az öreg a fejét rázta.

akkor, amidőn a személyi váltó, jelzalog és visszleszámítolási hitel kamatait fölemeli, hogy ezáltal dupla malomban örölve, kétszeres uzsorahaszonban részesülhessenek? A pénzintézetek ezen erkölcstelen szövetkezését, amely egész gazdasági életünk aláaknázására irányul, könnyű szerrel meghiusíthatják a hazafias, önérzetes betevők, ha a kartellen álló üzerektől elvonják betéteiket és vagy kartellen kívül álló intézetekben, vagy a sokkal jobban jövedelmező állampapírokban helyezik el tőküket.

De nemcsak a betevőknek, hanem a fővárosi és vidéki összes kartellen kívül álló pénzintézeteknek össze kell arra a közös célra fogniok, hogy ezt az erkölcstelen szövetkezést szétrobbantsák.

Ha a betevők és adósok, ha a visszleszámítolásra szoruló összes vidéki pénzintézetek, valamint a fővárosi kartellen kívül álló intézetek ellenakciót indítanak és elsöprik ezt a bankkartell: nemcsak saját érdekeiket szolgálják, — hanem hazafias tettet is visznek véghez!

Rágalmak.

Debrecen, augusztus 11.

A helybeli lapok egyike előbb, másika utóbb, „a debreceni püspök választás” cím alatt állandóan napirenden igyekezik tartani azt a szemenszedelt rágalmat, mintha a kormány beleavatkoznék a tiszántúli ref. Egyházkerület püspökének megválasztásába, — szembeállítja B. M. cikkirő a Tisza-Trefort kormány szabadelvűségét a Wekerle-Apponyi kormány klerikális hajlamaival. Egészen bizonyos, hogy ezek a rágalmak egyugyanazon forrásból keletkeztek. Mutatja ezt a cikkeknek szóról-szóra azonos szövege és ezen felül a B. M. aláírásnak azonossága.

A B. M. aláírásról Bali Mihályt gondoljuk a cikk szerzőjeként és úgy hisszük, hogy e feltevésünk a valóságnak megfelelő. Mert a B. M. aláírású cikkek tartalmának rágalmazó irányzata a becsület, tisz-

tesség és férfias igazmondás szempontjából teljesen megegyezik Bali Mihálynak foglalkozásával. Gratulálunk ugyan az illető lapoknak ehhez az előkelő munkatárshoz, de a tisztesség terén a rágalmazással elkövetett balimihályoskodást szó nélkül nem hagyhatjuk. Első sorban is konkrét adatokat követelünk a cikkirő B. M.-től, arra nézve, hogy a kormány mikor? melyik egyháznak presbiteriánusánál, vagy bármely egyházi tisztséget viselő egyénnel szemben és mily módon befolyásolta a püspökválasztást?

A cikkirő — legyen az Bali Mihály, vagy bárki más — tartozik ezzel az egyetemes ref. Egyháznak, tartozik a Tiszántúli Egyházkerületnek, — jelölje meg azt a befolyásolást egész nyíltan, férfiasan, amint illik. Szolgálatot tesz általa a közérdeknek, a magyar nemzet politikai szabadságának. Mert a református Egyháznak önkormányzati szabadsága a legelső nemzeti közérdek egyike. Olyan közkinca, amelyért az 1791-iki országgyűlésen más, — éppen katolikus felekezeti — főurak is sikraszállottak. Ha pedig az 1849-ik évet követő sötét időkre gondolunk: a B. M. által kipellengérezett pápista papok — még főpapok is — igen gyakran megjelentek református templomainkban, mert ott a református lelkes ajkairól a református egyházi önkormányzatnak védpajzsa alatt a hazafias magyar szívnek és léleknek vigasztaló és biztató szavaiból merítették erőt az elnyomatásnak elszenvedéséhez.

Csak e rövid történelmi visszaemlékezésekből is beláthatja B. M. azt, hogy a kormánynak a református egyház ügyeibe való jogtalan beleavatkozása egy nemzeti közveszélyt jelent. Ki vele hát a konkrét tényekkel. B. M.-t fogja illetni az elismerés és dicsőség a református Egyház és a szabadelvű nemzeti haladásnak tábora részéről azért, hogy erre a közveszélyre a figyelmet felhívva s módot adott az elengedhetetlen megtorlásra.

De mindaddig, amíg ezek a vádak csak mint általános állítások hangzanak el, — azokat, mint hitvány rágalmakat, mint irányzatos ráfogásokat, mint nagyon is alacsony színvonalon álló kortesfogásokat, elítéljük és visszautasítjuk és őszintén sajnáljuk a püspökválasztásnak azt a *hibetelen elfajulást*, mely ily eszközökkel dolgozik saját jelölje érdekében a másik jelölőnek — bárki legyen is az — a rovására.

Nem hisszük, mert feltételezni sem tudjuk dr. Balazár Dezsőről azt, hogy férfiaságával összegyeztetni tudná ezt a rágalmazással dolgozó választási eljárást.

Inkább hisszük azt, hogyha minderről tudomása volna: vagy megkövetelné a választási küzdelem tisztaságának és erkölcsei fölényének szempontjaiból azt, hogy az általánosítás és a gyanúsítás helyett konkrét tények is közöltessenek, vagy megtiltaná barátainak, hogy az ő nevével kapcsolatban rágalmazzanak.

Ennyit az ő jóízűsétől elvárhatunk!

A nagyhorvát propaganda.

Szaporodnak Zágrábban a letartóztatások.

Budapest, augusztus 11.

Egész Horvátországban óriási feltűnést keltenek az egyre szaporodó letartóztatások, amelyek tudvalevőleg Natlics György, Finalé című röpiratának a következményei, amelyről megjelenése után azonnal hírt adtunk.

A röpirat szerzője, Natlics György, hírhedt férfi. Állott már bosnyák, szerb és montenegrói zsoldban. Az összes forradalmi jellegű horvát-szerb mozgalmaknak részese volt, de most, nyugodtan árulja be egykori bajtársait. Natlics, aki röpiratát Budapesten írta meg, most Zágrábban tartózkodik és állandóan rendelkezésre áll a vizsgálóbíróknak.

A nagy horvát propaganda áruelőjének Budapesten megfigyelték minden lépését, úgy, hogy Bécsbe akart utazni. Mikor éppen a vonatra volt, hozzálépett a zágrábi rendőrség egyik főnöke és barátságosan megkérdezte tőle, hogy egyedül, vagy kíséret mellett akar-e Zágrábba utazni. Ha önként megy — mondották neki — akkor elállanak a letartóztatástól.

Natlics nem volt meglepve, kijelentette, hogy amikor röpiratát megírta, már előtte látta a történeteket. Kérelmére megengedték neki, hogy egy napra Bécsbe utazzék, ahonnan azután tényleg visszatért Zágrábba és most sorba tartóztatják le egykori bajtársait, vallomása alapján.

Zágrábból telefonozza tudósítónk: A felségáruhással vádolt szerbek ügyében meg-

— Atyátok, meg én is, ebben a korban már a király és hazáért sok sebet kaptunk, sok sebet adtunk. Mutass egy sebet, a melyet nem igazságtalan verekezésben, hanem a hazáért kaptál.

— Nincs — felelt az ifju s lehajtotta fejét.

— Az Isten, a királyok és vallásos emberek kegyelméből nagy kiterjedésű uradalmaikban, amikhez most csatoltam az összes Ujfalussy birtokot, nem talált egy jobbágyot, aki ne áldana bennünket; mutass csak egy jobbágyot, aki azt mondáná, hogy jó urai vagytok.

— Nincs — felelt sóhajva ismét az ifju, — de lehet még. Aztán bátyám nagyon kicsi Pálócz.

— Sok nektek az is. Mátyus felemelte fejét.

— Atyám testvére vagy és idegen, jött-ment emberekről akasz koldussá tenni, esetleg elzárni a javulástól.

Az öreg a széke mellé helyezett mankót kapta fel s dobogott a kockákkal kirakott padlón.

— Hallgass! Kevés idegen van, de azok is jobb hazafiak, mintha az élő és leendő Pálóczok.

Majd felemelkedett a székből, a másik kezébe is mankót véve kiegyenesedett. A 80 éven felül levő öreg így majdnem egy fejjel volt nagyobb, mint Mátyus.

— Ismerlek becsületeseket — szólt — már feje voltam ennek a Szenthelynek, midőn 1370. évben a Csicseryek fegyverekkel

támadtak ránk. Pedig nem volt okuk, mert amit kerestek, önként kiadtam már 3 évvel azelőtt. De rabló vér volt bennük. Akkor visszavertem az erőt, erővel. Ma már gyenge vagyok s nem tudom társaim közül bir-e valaki azzal az erővel, amivel én bírtam. De hát elvégre is a verekezés nem fő hivatásunk. Tudom, látom én azt, hogy a Csicseryek után majd jönnek a Pálóczok. Nézd — s odalepett a nagy vasajtóhoz s megdöngötte botjával — emellett vannak bezarva az okiratok, amelyek hiányával elfoglalható Helmezet, jó barátod Budaházy György pedig Vajkócot. Erre gondolva készítettem s állítottam így be ezt az ajtót. Ot kulesra jár, egy nállam, egy-egy ennel a két embernél áll; ezeket még elvehetnénk, de a másik két kules mindig távollevő két szerzetesnél van, akik csak hívásomra és csak pár órára jönnek ide. Ki nem nyithatjátok. Betörésére pedig a ti bandátoknak egy fél nap kellene, az alatt pedig kongana a harang és embereim kopogtatnák meg fejeteket.

— A jobbágyok — szólt bele Mátyus s gunyosan mosolygott, kardjára csapva. Az öreg visszadőlt a székebe.

— Igen, a jobbágyok, az én, a mi cséplőinkkel, rudjainkkal, meg az én két mankómmal. Titeket, a nemeseket!

Mátyus meghajolt az öreg előtt. Egy szót sem szólt többet. Eltávozott.

Lelesz végén egy ember várta.

Mátyus megállította a lovát s így szólt az emberhez:

— Péter, igaz-e, hogy a medvétől én mentettelek meg?...

— Igaz uram. Életemet neked köszönhetem. De miért kérded?

— Eddig ez volt egyetlen jó eszelekedésem. Hasznót akarok belőle húzni. Te kocsis vagy a pópoknál. Megtudod azonnal, ha az öreg prépost meghal. Azt kívánám tőled Péter, hogy mihelyt megtudod, hogy az öreg meghalt, azonnal rohanj, vagy küldj valakit Csicsery Csicsery Miklóshoz, hogy adja tudtomra a hírt. Megteszed?

— Uram, csak a halál akadályozna meg, hogy meg ne tegyem. Meglesz.

Az 1403-ik év január 28-án kapta a hírt Csicsery Miklós, hogy meghalt Tuz Pető fia Domokos. Nála volt éppen két testvére Pető és Mihály és Agárdy Mihály. Nyomban lóra ültek négy csatlóst vive magukkal s átmentek Veskőtra. Ott Budaházy György csatlakozott hozzájuk s úgy mentek Pálóczra, ahol a két Pálóczy fiu kívül még vagy négy nemes volt.

Nagy dorbézolás volt Pálócon s így csak másnap reggel tudtak beszélni a halálhírről.

Január 29-én délután szánkókra ültek a fentnevezett fiatal urak és a csatlósokkal együtt vagy harmincan indultak Lesz felé.

Egy üres szekér is ment utánuk, azon akartak Pálóczra hozni az öreg holttestét.

(Folyt. köv.)

indított vizsgálatot félbe kellett szakítani, mert a vizsgálóbíróknak tegnap és tegnapelőtt Zágrábban kellett maradnia. Ha a vizsgálóbíró megint Kosztajnicába megy, hol valószínűleg ismét több szerbet fognak letartóztatni, kikre egyelőre csendőrök és rendőrök ügyelnek, hogy meg ne szökhessenek. A védelmet dr. Popovics képviseli, a szerb függetlenségi párt tagja és dr. Lukinics, a horvát jogpárt tagja vállalta el.

A vizsgálóbíró fenyegető leveleket kapott és Dubica és Kosztajnica horvát lakói figyelmeztették, hogy este ne menjen ki egyedül, mert különben könnyen megtörténhetne, hogy lesből lelővik.

Egy havi közigazgatás Hajdumegye a múlt hóban.

(Saját tudósítónktól.) Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága tegnap délelőtt tartotta augusztus havi ülését. Az ülés folyamán a különböző jelentések során szóba került Hajdúvármegye közbiztonsága, közegészségügye, adója, törvényhatósági utainak fejlődése és az iskolasegélyek ügye.

A jelen előterjesztés kimutatja, hogy a múlt hónap eredményei javulást mutatnak az előző haviakhoz, vagy a múlt év megfelelő hónapjához, kivéve az egészségügyi viszonyokat, ahol óriási a hanyatlás. Hajdúvármegye szaporodása az előző hónapi eredményekhez, elenyésző.

Okozója ennek az a sok betegség, ami az abnormalis klímájú nyáron keresztül dühöngött.

Az aratások eredménye sokkal jobb, mint az elmúlt évben. A termés határozottan jó közepes. A buza egymagában áll, ami nem vált be. Ellenben tömördek rozs, árpa, zab, tengeri, burgonya termelt az idén, amelyeknek a mennyisége felülmúlja az országos átlagot.

Az ülés lefolyásáról a következő tudósítást hozzuk:

Az ülésen jelen voltak: Weszprémy Zoltán főispán elnöklété alatt Pákozdy Sándor főjegyző, dr. Czeglédy Mihály tiszti ügyész, Pénzes Sándor árvaszéki elnök, dr. Losonczy Almos tiszti főorvos, Dávidházy Sándor tb. főjegyző, Latinovics Mihály műszaki tanácsos, Eisenmann Oszkár h. pénzügyigazgató, Kálmán Lajos, Major Gyula, dr. Logh Béla, Balogh Sándor, dr. Baltazár Dezső.

Alispáni jelentés.

Az alispáni jelentés szerint a közbiztonsági viszonyok a megyében kielégítőek. Az aratási munkák zavartalanul folytak le, sztrájk nem volt. A cséplés mindenütt megkezdődött. A termés jó közepes. A takarmányhiány a tartós esőzések miatt megszűnt. Más veteményekre is áldásos volt az eső. A hó folyamán 5 utlevél adatott ki, ebből 3 volt csak kivándorlóké.

Az állatbetegségek közül szörványosan fellépet a lépfene Nádudvaron és Bőszörményben, a veszettség Földesen, az ivarszervi hólyagos kiütés Tiszacsegén; megszűnt a lépfene Püspökladányban és Vámospercsen, a veszettség Tiszacsegén, a hólyagos kiütés Földesen és Mikepércsen.

Hajdúvármegye egészségügye.

Az egészségügyi állapotok kedvezőtlenek, kevés a születés, sok a halálozás. Az uralkodó betegség az emésztőszervek hurutos, lobos bántalmaikban nyilvánult. Igen sok gyermek pusztult el bélhurutban, gőrcsökben.

A küteges hagymáz Hadházon és Bőszörményben megszűnt.

Született a múlt hónapban 480 gyermek, 15 holtan, elhalt 377, a népesség szaporulat tehát 88.

A vármegye adója.

Befolyt a múlt hónap alatt: egyenes adóban 84,495, hadmentességi díjban 822, bélyegjövődékben 98,530, jogilletékben 43,134, díjjövődékben 376, dohányjövődékben 205,121, határvámjövődékben 14,042, fogyasztási és

italadóban 18,184 korona. A pénzügyigazgató 5, a miniszter 48 esetben adott fizetési hátralékot.

Törvényhatósági utak.

Az állami és törvényhatósági utak jó karban vannak (1) A debreceni—budapesti törvényhatósági út 43 km. hosszúságban kiépült, hajdúhadház—Tiszapolgári úton a hengerezés 25 km.-re haladt, a Hajdúnánás, Nádudvar és Püspökladányban az átkelési szakasz burkolása befejeztetett, a tiszafüred—ujfehértói út 0-0—120 kmt. szakasz és hadház—tiszapolgári út 23-1—36-1 kmt. szakaszának a kiépítésre szükséges kőanyagot a kormány kiutalta.

Református iskolasegélyek.

Julius havában a vallás- és közoktatásügyi miniszter Öry Sándor felsőfőzsi ref. tanítónak 100 korona fizetékigézési és 400 korona korpótlék államségélyt, Szűcs Sándor és Nagy Katalin vámospércsi ref. tanítók részére 800—900 korona fizetékigézési államségélyt adott ki, a hajdúszoboszlói állami polgári fiúiskola által rendezett fiúmei kiránduláson résztvevő Kelemen János és Bartal Alajos tanítók utiköltségére 156 koronát utaltványozott.

A földmívelésügyi kormány az önálló gazdasági népiskolák szaktanítói részére a 4 hetes tanfolyamot rendez, amely felvette a kabai, szoboszlói és nádudvari szaktanítókat.

Több kisebb fontosságú ügyet tárgyalt még a közigazgatási bizottság. Az ülés a tagok csekély érdeklődése mellett ért véget 11 óra után, mikor is az elnöklő Weszprémy Zoltán főispán az ülést bezárta.

A munkásbiztosítók mizériái.

Munkásbiztosító pénztárak gyűlése Debrecenben.

A debreceni kereskedelmi és iparkamara meghívására tegnap tartották a kamarai kerület munkásbiztosító pénztárai nagygyűlésüket Debrecenben, mely alkalommal kiterjeszkedtek mindazokra a bajokra, melyeket részint az iparosok, részint maguk a pénztárak általában felpanaszolódnak s melyek orvoslását sürgetik. A szakértekezlet népes részvétel és nagyérdeklődés mellett rövid megszakítással reggel 9-től este 6-ig tartott.

A gyűlés meggyitása.

Szabó Kálmán országgyűlési képviselő a kamara elnöke üdvözölte a megjelenteket, átadva később az elnöklést Stegmüller Árpád ipari szakosztályi elnöknek. Szávay Gyula titkár, mint előadó ismertette a gyűlés anyagát, mely a következő pontokat ölelte fel: 1. A pénztárak pénzügyi helyzete. 2. Az új alapszabályok. 3. A gyermekágyi segély és családtagok segélye. 4. Gyógyszerészek kérdése és szegényorvosi rendlések. 5. A tuberkulózis és bujakór. 6. A kezelési nyomtatványok. 7. Az egyéni nyilvántartások. 8. A könyvelés. 9. A vidéki megbízottak kérdése.

Tóth Kálmán kamarai tag mint kezdeményező és Szontagh Jenő (Szolnok) a munkásbiztosítási ügyek kiváló szakemberei tettek javaslatot a napirendre nézve s két főpontba osztályozták a kérdéseket. 1. A pénztárak anyagi helyzete. 2. A kezelési kérdések.

Kivánaimak 18 pontban.

Szakszerű és alapos megvitatások után az értekezlet a következőkben összegezte kívánalmait:

1. A családtagok kezelése állami és községi feladat lévén, miután a kisipar két százalékon túl meg nem terhelhető s a nagyipar ennek folytán is nagy megterhelhetetést visel, kérsék fel az állam bizonyos anyagi támogatásra.

2. A kerület pénztárai a pénzügyi hely-

zet képeről azonos mérleget szerkesztenek, melynek összehasonlító adatait, ugyszintén a kisipari elemnek e pénzügyi helyzetre való befolyásáról való statisztikát vegyék a többi kamara kerületek pénztárai hasonló tárgyalás alá.

3. A belügyminisztert felkéri a kamara, hogy a közigazgatás és iparhatósági segélyezés pontossága tekintetében különösen a hátralék behajtása körül szigorúan intézkedjék.

4. A gyermekágyi segély a csecsemő életérékéből meghagyandó oly feltétellel, ha az anya a hat hét alatt munkába tényleg nem áll s erre orvosilag figyelmeztetendő.

A bujakór kezelésénél önkényes és egyenlőtlen elbánás alá ejti az állam a terhek viselését, ez ügyben is feltéjesztést intéz a kamara a belügyminiszterhez méltányos és egyöntetű rendelkezést kérve.

5. A kórházi ápolás eseteiben négy héten túl ha a táppénz kevesebb a napi ápolási díjnál, akkor az kiegészítendő, ha több akkor az a tagnak kifizetendő, ez novelláris módosítás útján vihető keresztül.

6. A tagok husz héten túl segélyezését, mihielyt az országos pénztár az egész országra kiterjedőleg azt kivihetőnek tartja, azt rendszeresíteni kívánja az értekezlet.

7. A munkaadók lehetőleg mentesítendőek a bejelentési munkák alól, a megfelelő nyomtatványok egyszerűsítésével, a két példányban való kiállítás mellőzésével.

8. A pénztári könyvelés feltétlenül kettes könyvelés rendszerével, de ennek leg-egyszerűbb berendezésével és egyszerűsítésével szabályoztassék.

9. Az egyéni nyilvántartások törzslapja pénztáranként alfabetikus változásokkal s a tagsági igazolványok egyszersmindenkorra való megszámolásával rendeztessék.

10. A törvény 13. §-a alapján vezetendő bérfizetési jegyzékek mellőzendők. Novelláris módosítás. — A be- és kijelentési lapok rovatai egyszerűsítendőek.

11. A tagsági igazolvány rovatai pótlándók a kilépési rovattal.

12. A vidéki megbízottak mai rendszere helyett vagy a községi jegyzők, vagy az iparhatóságok volnának megbízandók a bejelentések felvételével.

13. A családtagok bejegyzése, mint felesleges elhagyandó.

14. A munkaadó alkalmazottainak nyilvántartása szük beosztásánál fogva használhatatlan lévén, a munkaképtelenség idejének rovatával kiegészítve a régi rendszer ötvenkéthetes nyilvántartásával cserélendő fel.

15. A kivetett járulékok főösszesítésének betéte egyszerűsítendő.

16. A hetes számu fizetési jegyzék nyomtatványra kiegészítendő, úgyhogy nyugtázó záradékkal legyen elvátható s felzetének hiányai pótlándók.

17. Az orvosi nyilvántartások nyomtatványai a vidéki viszonyok figyelembe vételével egyöntetűleg szabályozandók.

18. Felkéri az értekezlet a kamara útján a minisztériumot, hogy balesetbiztosítási munka bevezetését végre kezdje meg.

Segítés a mizériákon

Az értekezlet azt hiszi, hogy e módosításoknál a kezelés sokkal egyszerűbbé és célszerűbbé válik s az anyagi kívánalmak teljesítésével a pénztárnak helyzete javulni fog, mert a mai állapotok folytatásával az előre látható évi deficit öt millió koronát fog kitenni.

Felkéri végre az értekezlet a kamarát, hogy az országos pénztárnak és vidéki pénztáraknak törvény által biztosított autonómiáját minden hatalmi beavatkozás ellenében a kamara kerület iparosainak felemelt szavával is megvédelmezni segítse.

Végül Stegmüller elnök köszönetet mondott a megjelenteknek az alapos munkáért Szontagh Jenőnek a kiváló szakértelemmel tartott előadásért és Tóth Kálmának a kezdeményezésért.

Délben a Bikában barátságos társas ebéd volt, melyen természetesen több felkösztöntő hangzott el.

Fegyelmi eljárás ref. tanítók ellen.

Megkezdődött a vizsgálat.

(Saját tudósítónktól.) A debreceni ref. egyháznál évtizedek óta az volt a szokás, illetve a gyakorlat, hogy a konfirmáció-oktatást a tanítók végezték. Az egyházi törvények erre nézve elég világosan nem intézkedtek s így történt meg, hogy a tanítók egyszerre csak arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a konfirmáció oktatás a lelkészek kötelessége s ők csak száz korona évi külön díjazás mellett hajlandók azt teljesíteni.

Ilyen határozatot hozott a tanítótestület a múlt év őszén és beadványban arra kérte a presbytériumot, hogy a külön díjazást szavazza meg a konfirmáció-oktatásért. A presbytérium válasza erre az volt, hogy a konfirmáció-oktatás már csak a régi gyakorlat alapján is a tanítók kötelessége, azért tehát külön díjazás nem jár, de emellett az egyház szíven viseli tanítóinak érdekeit és anyagi viszonyaikon általános fizetésrendezéssel segíteni fog.

Mikor a presbytérium ezt a határozatot hozta, ezen az ülésen résztvevő Csurka István tanító is, a tanítótestület elnöke és olyan kijelentésre ragadtatta magát, hogy a tanítók, ha külön díjazást nem kapnak, a konfirmáció-oktatást nem teljesítik.

Ez a dolog nagy visszatetszést keltett az egyházi életben. Később pedig megtörtént, hogy egyik tanító, Ormós Károly megtagadta a konfirmáció-oktatást. Minthogy itt kötelességmegszegésről volt szó, a presbytérium fegyelmi eljárás megindítása iránt lépéseket tett.

Az egyházmegye Csurka és Ormós tanítók ellen el is rendelte a fegyelmit megelőző vizsgálatot. Az előzetes vizsgálat megajtására Miskolczy László, Nadányi Pál és Szücs Géza tagokból álló vizsgáló bizottságot küldötte ki, amely tegnap délelőtt kezdte meg működését. Mind a harminc református tanítót beidézte a vizsgálóbizottság. Egész napon át folyt a kihallgatás, mely a mai napon folytatódik s talán befejezést is nyer.

E vizsgálat eredményétől függ különben, hogy az egyházmegye nem fogja-e elrendelni mindazon tanítók ellen a vizsgálatot, akik résztvettek a tanítótestület azon határozatában, melyet a konfirmáció oktatás megtagadására vonatkozólag hoztak, ami szintén kötelességmegtagadással határos.

Az ügy fejleményei elé nagy érdeklődéssel néznek egyházi körökben.

Nagy betörés a Széchenyi-utcán.

Kirabolt lakás.

(Saját tudósítónktól.) Vakmerő betörés történt a múlt héten a Széchenyi-utca 3. szám alatti házban, hol ismeretlen tettesek az emeleten lévő Fürst Ödön bérletében lévő lakást teljesen kifosztották.

Fürst Ödönék nem tartózkodtak honn az utóbbi hetekben; fürdőn voltak. Távollétüket használták fel az ismeretlen tettesek, kik a körülményekből ítélve a helyzettel teljesen ismerősök voltak. A kilincseket, a zárat lefeszítették az ajtókról és így hatoltak be a lakásba, hol mindent össze-vissza forgattak.

Ékszereket nem találtak, de annál több fehér és ruhaneműt, valamint nagymennyiségű ezüst evőeszközöket raboltak el.

S aztán jól felpakkolva, mintha mi sem történt volna távoztak.

A betörést másnap reggel a házmester észrevette. Fürst Ödön a napokban aztán hazaérkezett és megállapította, hogy az eltűnt tárgyak értéke több mint 2500 korona.

Érdekes a dologban, hogy Fürst Ödön nem tett feljelentést a rendőrségen, miután kára biztosítás útján megtérül. A lakás ugyanis betörés ellen biztosítva volt a Generali biztosító társaságnál betörés ellen.

A hadházi rablógyilkosság.

Ketten vannak a gyilkosok.

Szenzációs fordulat a rablógyilkosság ügyében.

A maga borzalmaságában páratlanul álló hadházi rablógyilkosságban szenzációs fordulat történt a nyomozás folyamán. Kiderült, hogy a gyilkosságot ketten követték el. Mindketten részesek a rémes rablógyilkosságban, Péntek Miklós azonban a főbűnös, mint a tett végrehajtója. Egyre borzalmasabb és borzalmasabb részletei derülnek ki a rémes rablógyilkosságnak, amelyhez fogható emberemlékezet óta nem történt a vidéken.

Szinte csodálkozik az ember, hogy mit bámuljon inkább a rettenetes kegyetlenséggel végrehajtott büntényben: azt az iszonyatos kegyetlenséget, vagy azt a határtalan együgyűséget amelylyel a rablógyilkosságot elköveték.

A rablásvágy, a kincesszomj elvette teljesen az eszüket. Különböző garázda, iszákos ember volt a két rablógyilkos világlátásban. Elkocsmázták mindig mindig kis pénzüket. Az alkoholizmus karjai azután egyre jobban és jobban összeszorította a két áldozatot. Elvette józan megfontolásukat az ital tökéletesen. Csak így érthetjük meg, hogyan követhették el iszonyu vakságra és vérlázító, kegyetlen butaságra valló tettüket.

A véres éjszaka részletei a következők:

Beszélgetés hármában.

A véres éjszakát megelőző este hárman ültek együtt a Garzsa Miklós gazdálkodó házában: a Garzsa Miklós és meggyilkolt gazdaember, Péntek Miklós és cimborája Nagy Sándor garázda legények.

Csendesen beszélgettek falusi szokás szerint meghányva-vetve a falu ügyes-bajos dolgait. Nem is sejtette a szegény ember, hogy mit forralnak ellene.

Mert a két sötét lelkű emberben szennyes indulatok háborogtak. Sötét volt a szándékuk, mint az éjszaka. És míg ajkukon baráti mosoly ült, titokban azon gondolkodtak, miképpen tegyék el Garzsát a láb alól és miképpen szerezzék meg pénzét és vagyonát.

Halálos nyujtózkodás.

Avval már jó előre tisztában voltak, hogy a hatalmas, erős embert nem gyilkolhatják meg, nyílt küzdelemben, hanem ezek orozva. Addig huzták-halasztották tehát a vele való beszélgetést, míg az idő egész a késő éjszakába nyúlt. Folyton barátságos szóval tartották addig. A szegény áldozat mit sem sejtve ült közöttük, míg oktatta,

tanította a két elvetemült, a züllés útjára tért ifjút.

Péntek Miklós ekkor kivett a zsebéből egy hosszú, fekete kést. Iszonyu jelenet következett ezután, amely szinte páratlan a bűnkrónikákban. Ugy tett, mintha nyujtózni akarna, nagyot ásított és — közben markolatig döfte a szerencsétlen áldozat keblébe a kést.

Ezután ketten estek neki. Több mint tizenegy késszurást találtak a szerencsétlen áldozat hulláján. Addig késelték, amíg csak azt gondolták, hogy még van benne egy parányi szikrája az életnek.

Nagy Sándor ezután behatolt a házba és kutatni, keresni kezdett, Péntek Miklós pedig tovább végzett az áldozattal, miután azt is teljesen kifosztotta. Igaz, hogy egy néhány hatoson kívül semmit sem talált nála.

A gyilkosság után.

Mindezt a legnagyobb hidegvérrel végezték el. Péntek Miklós a holttestet ezután nadrágszíjjánál fogva vonszolta tovább az ut porában. Az egész dolognak oly színezetet akartak volna adni, mintha Görzsán valami véres verekedésnek lett volna az áldozata.

A rémes aktus befejezése után együttesen fogtak hozzá a rabláshoz. Tudták, hogy Görzsán gazdag ember és így azt remélték, hogy busás aratásuk lesz. Egyelőre nem lehetett megállapítani, hogy nem rejtettek-e el a tettesek valamit a rablott pénzből, mivel nálok az üres bűnjeleken kívül egyebet nem találtak. Nem lehetetlen pedig, hogy nagymennyiségű pénzt raboltak el Görzsántól.

Az egész lakást ugyanis szó-szoros értelemben véve fenekestől felforgatták. A szekrényeket felfeszítették, a ládákat feltörték, az ágyneműket széjjel szórták, a butorokat összetörték.

A nyomozás.

Kevéssel a rablógyilkosság elkövetése után egész Hadház valósággal lázban volt. Kicsiny hujja és csupán a csendőrségnek köszönhető, hogy röviden el nem bántak a tettesekkel.

Győri csendőrőrmester vezette a vizsgálatot. A vérvonatok után menve nem volt nehéz Péntek Miklóst megtalálni.

Nagy Sándorral már nehezebben ment a dolog. A konok Péntek ugyanis semmiképpen sem akart pajtására vallani. Bakócs járásörvezető az érdem, hogy a nyomozás e részében is fényt derített a borzalmas ügyre. Kitént ugyanis, hogy ketten terveztek a rablógyilkosságot, a rablásban mindketten részt is vettek, csupán a tetleges gyilkosságban való részvételét tagadja Nagy Sándor.

Vizsgálat és boncolás.

Dr. Horváth törvényszéki orvos tegnap boncolta fel az áldozatot dr. Juhász vizsgálóbíró h. jelenlétében. A boncolás megállapította, hogy a késszurások közül 9 okvetlenül halálos volt. Az áldozat az első szurástól nem halt még mindjárt meg, hanem valószínűleg harcolt az ellenfeleivel. — Ketten letéperték azután az iszonyatosan megebesült embert. Csak ezután végzett Péntek végképpen és vérlázító kegyetlenséggel vele.

Péntek Miklós már itt ül az ügyészség fogházában. Egy esepet sincs megtörve és a rablógyilkosságot tagadja. Társára mit sem akar vallani. Csaknem egészen szóltan, egyáltalán nem akar beszélni. Ugy tünteti fel a dolgot, hogy veszekedésből származott a gyilkosság.

Összevesszünk és azután egy kicsit megszurkáltam, így adja elő a bestiális ember szörnyű bűnét.

Mrabéczy fest, mos, tisztít!
Debreczen, Széchenyi-u. 42.

Büntársára nem akar semmikép sem vallani. Ugy látszik nagy oka van reá. Különben a vizsgálat eredményében Nagy Sándort is beszállítják az ügyészség fogházába még a mai nap folyamán.

A csendőrök munkája.

A legnagyobb elismerés mindenestre a derék csendőrséget illeti, akik minden erejüket felhasználták, hogy fényt derítsenek a sötét bűnügyre. Györi őrmester vezetése alatt Orbán őrsvezető és Stilla meg Uzira közcsendőrök működtek a véres ügyben. A büntársat Nagy Sándor személyében Bakócs járásőrmester nyomozta ki.

A szenzációs rablógyilkosság ügyét most a vizsgálóbírószék veszi kezéi alá és folytatja tovább a vizsgálatot.

Chewreaux és Box-bőr Amerikai cipők

párja

15 K. 20 K.

Kizárólag

Mandel Lipótnál.

Hirek.

Leleplezett házasság-szédelgő.

Az elsikkasztott jeggyűrű.

Érdekes panasszal jött tegnap a rendőrségre egy szegény, megcsalt leány. Ő is azoknak a sorsára jutott, akik könnyen hisznek a szép szónak, a csábos ígéreteknek — azután természetesen iszonyúan csalódnak.

Igy történt ez Hódosi Eszterrel is. Nemrégiben ismerkedett meg egy K. Z. nevű fiatal emberrel, aki földbirtokosnak mondotta magát. Nem telt bele sok idő és megkérte a leány kezét.

A leány, aki különben már nem éppen bakfis, szívesen fogadta a völégényjelöltet és kéjes mámorba szenderülve suttozta el a boldogító „igent”.

A szerelem azonban nem tartott sokáig. Mihamar kiábrándult a fiatal emberből. Vége lett az álmai hosszú sorának és arra ébredt fel egy szép reggel, hogy a völégénye — közönséges csaló.

Még pedig a legveszedelmesebb fajtából való — házasság-szédelgő. Sajnos, azt már csak akkor tudta meg, mikor már mindenét elvesztette, midőn már teljesen kifosztotta a szerencsétlen leányt.

Legutóljára drága jeggyűrűjét csente a zálogba. A jeggyűrű különben igen értékes. Sirva panaszkolt el tegnap szomorú sorsát a leány a rendőrségen.

A rendőrség megindítja a nyomozást a házasság-szédelgő ellen, aki már állítólag sok leányt tett tönkre.

— **Thaly Kálmán a debreceni muzeumnak.** Thaly Kálmán országgyűlési képviselő, mint már megirtuk annak idején, Debrecen városának huszonöt éves képviselői jubi-

leuma alkalmából sok becses tárgyat ajándékozott. A tárgyak, melyek a Debreceni Városi Muzeumba kerülnek, a következők: Strobl által készített saját mellszobra, az 1904. parlamenti békeszerzés emlékére vett ezüstplakett és ennek bronzmintája, a magyar nők ezüstkoszorúja, ezüstalbuma és aranytolla, melylyel az ünnepelt férfit meg tisztelték, a tengerhajózási részvénytársaság plakettjének a mintája, több fényképe, Kossuthképek és iratok, kuruczászlócsucs, Rákóczi, Bercsényi és az ő korokra vonatkozó arc- és tájképek, saját nagy íróasztala, melyet negyvennyolc év óta használ s melyen legutóbb művét írta, valamint hareminkét év óta használt álló íróasztala, mindkettő igen diszes és értékes régi művű fészerezéssel, gyertyatartókkal s összes megjelent irodalmi és történelmi művével, továbbá II. Rákóczi Ferenc bronzmellszobrával és egy párisi ötvényű Rákóczi-korabeli bronz diszparipával, összes külföldi érdemrende, számos nagyobbbrészt a kuruc időkől származó ritka és becses emlékérem, tizenkét városi díszpolgári oklevele, több Rugendaskép a kurucvilágból, díszalbumok és számos más igen becses emléktárgy.

— **A porolaj bevált.** A városi tanács ülésén Aczél Géza főmérnök referált az utca porolajjal való öntözéséről. Két utcán használták a porolajat. A Hatvan-utcán 1320 kilogramm porolajat használtak fel 363 korona értékben. Mivel a porolaj tényleg bevált, a főmérnök azt javasolja, hogy az idén a Péterfiát állandóan ezzel locsolják. A tanács elfogadta az előterjesztést azzal a megtoldással, hogy nemcsak a Péterfia-utcát, de a nagyerdei fasort egész a fürdőházig locsoltatni fogja porolajjal.

— **Debreceni iparos sikere.** Széplaky József debreceni cipész iparos — miután a helybeli felső kereskedelmi iskola esti tanfolyamát szép sikerrel elvégezte — beiratkozott a m. kir. technológiai Iparművelő által rendezett cipész mesteri tanfolyamra, melynek tantárgyaiból u. m.: anatómia, szerkesztő mértan, számtan, kalkuláció, könyvvitel, jogismeretek, cipész és bőripari technológia, orthopédia és szakrajzból a vizsgálatot jeles eredménnyel kiállította. A Gaul Károly miniszteri tanácsos elnöksége alatt működött vizsgáló bizottság meleg szavakban különösen kifejezte elismerését Széplaky Józseffel szemben, midőn neki a bizonyítványt átadta. Széplaky József e dícsőre és elismerésre méltó buzgalma által elérte azt, hogy tanonc, segéd és mester tanfolyamokon előadóként működhet s bár állami költségen vándortanfolyamot is vezethetne: mégis itthon marad iparüzletének további vezetésére, mely téren a szakszerűsége felül első törekvése leendő, hogy az iparban — sajnos még most is általános használatban levő — idegen műszavakat kiküszöbölje s helyettük a technológiai tapfolyamon alkalmazásban levő és a fogalmakat tökéletesen kifejező magyar szavakat honosítsa meg.

— **A kisvasut menetrendje.** A helyivasut igazgatósága benyújtotta a tanácshoz őszi menetrendjét, mely szerint a vonatok délelőtt 20 és délután 15 percnként közlekednének. A nyári forgalmat a kisvasut délelőtti 15 percnkénti és délutáni 12 percnkénti közlekedéssel akarja lebonyolítani. — A tanács azonban ebbe nem ment bele, hanem utasította a vasut igazgatóságát, hogy

gyorsabb és sűrűbb vonatjáratokat létesítsen, mert ellenkező esetben felír a kereskedelemügyi miniszterhez, mint legfőbb fórumhoz, a bajok orvoslása végett.

— **Vajda-lapos bérlete.** Tegnap árverés volt a városnál. A Hortobágy szélén levő Vajda-lapos hat évi haszonbérletét árverezték nagy érdeklődés mellett. Az árverés eredménye szokatlanul kedvező a városra nézve, mert éppen 8000 koronával vették drágábban bérbbe a birtokot, mint az előző évben. Az árverést Vecsey Imre főjegyző vezette. Jelen voltak dr. Dóczy Emil alügyész, Roncsik Lajos főszámvevő, Kertész István, Hutfiész Kázmér, Szentesi János, Polgári József bizottsági tagok. A Vajda-lapos 905 holdnyi terület. Az árverezők közül a hat évi haszonbérletért Kövendy Domokos 15,000, Bleuer Mór 15,100, ifj. Bányai István 18,100, Horváth András 19,100 koronát ígértek. A legtöbbet ígérő özvegy Steinfeld Mihályné volt 19,150 koronával, így a Vajda-lapos bérlete hat évre az övé lett. Gazdakörökben a haszonbér felszökkenését azzal magyarázzák, hogy a városi tanács most már engedélyezi a Vajda-lapos feltörését, ami eddig tilos volt.

— **Tehervonatok összeütközése.** Budapesti tudósítónk jelenti: Az éjszaka háromnegyed két órakor Kőbányán a felső pályaudvaron a Rákos felől Budapest felé közeledő 3163. számú tehervonat belemert az ott veszteglő tartalék tehervonatba. Három kocsis megrongálódott. Az összeütközés következtében Tomiska Ferenc 21 éves kocsifékező leesett és súlyosan összezuhan magát. A Rókus-kórházba ápolják. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

— **Eljegyzés.** Dr. Schwarc Armin debreceni ügyvéd eljegyezte Steinberger Ilonkát Orosházáról. (Külön értesítést nem küldenek.)

— **Megvadult ló.** Súlyos szerencsétlenség történt tegnapelőtt a lóvásártéren, Safranka András puztaszeri lakost egy ló kétszer ugymegrugta, hogy életveszélyes súlyos belső sérüléseket szenvedett. A szerencsétlenül járt embert a kórházban gyógykezelik.

— **Megkárosított tornatanár.** Érzékenyen megkárosította Alt Henrik főreáliskolai tornatanárt V. O. nevű barátja, aki a neki átadott váltókat leszámítottatta, de a pénzt zsebre tette. A becsapott tornatanár bünvádi feljelentést tett a rendőrségen sikkasztás vétsége miatt jelentvén fel a hűtlen barátot. Az ügy különben nem egészen világos, azért a sikkasztás vétsége aligha foroghat fenn, csupán adósságról lehet szó.

— **A vásári hamis pénzek.** Rabocski Mihályné vámospécsi asszony tett panaszt a rendőrségen Balogh Gyula fiatal suhane ellen, aki az ő árulója volt és este két darab hamis egy koronást akart többek között elszámolni. A fiu valószínűleg tudja a hamis pénz eredetét, azonban a rendőrség előtt ártatlannak vallja magát. A rendőrség a fiut, miután sem rendes lakása, sem foglalkozása nincs, zár alá helyezte és megindította el-lene az eljárást. A hamis pénzek eredetének kipuhatolására pedig a legerélyesebb nyomozást foganatosította.

— **Sikkasztó leány.** Varga Lajos Arany János-utca 59. szám alatt lakó lakatossegéd panaszt tett a rendőrségen Bertalan Mária cselédleány ellen, aki őt több ízben érzékenyen megkárosította. — A bűnös leányzó ahelyett ugyanis, hogy a postatakarékpénztárba szánt pénzeket befizette volna — a maga zsebére kezelte el. — Összesen 4 ízben sikkasztott mintegy 80 korona értékben. A rendőrség az eljárást megindította a bűnös leány ellen.

— **Szerelem és gyufaoldal.** Az öngyilkos cselédleányok szokott receptje szerint vetett véget az életének Szabó Julcsa 18 éves cselédleány a Bakócsi Mihály tanyáján.

Négy pakli gyufát feloldott vízben is megitta. — A szerelmes leányt a kórházba szállították, ahol most élet és halál között lebeg.

— **Ritka látványosság folyt le** ez év június 12-én Bécsben, mely kiválólag festői szépségű látványosságot igen sikerült felvételben a Lifka-bioszkopban csak szerdán, augusztus 12-én és csütörtökön augusztus 13-án lehet meglátni. Ófelsége jubileuma alkalmából az egész művelt Európában híre ment annak annak a művészi összeállítású hódoló díszmenetnek, melyet ősz uralkodónk tiszteletére rendeztek. Ily szép, tünemény-szerű felvonulást még szem nem látott. Ajánljuk tisztelt olvasóinknak ennek megtekintését, annyival is inkább, mert ezt a mesés látványt még sehol sem mutatták és nem is fogják mutatni, mivel ez a felvétel saját tulajdonunkat képezi. Ezenkívül még igen dustartalmu műsort is mutatunk be. Vállalatunk még vasárnap, augusztus hó 16-ig tart előadásokat.

— **Rablás Hajdunánáson.** A hajdudorogi csendőrség vakmerő rablási ügyben folytat most nyomozást. Ismeretlen tettesek a napokban betörték Fekete Sándor hajdudorogi gazdálkodó házába, amíg ő családjával együtt a tanyán volt künn és a vakmerő rablók a lakást csaknem teljesen kifosztották. Több métermázsza búzát, ruha, fehér és ágyneműt raboltak el a betörők, akiket mind-ézig nem sikerült a csendőrségnek elfognia. A hajdudorogi csendőrség különben értesítette a rablásról a debreceni királyi ügyészséget.

— **A bécsi hódoló díszfelvonulás az Uranusban.** Az Uranus színház figyelmes igazgatósága óriási anyagi áldozatok árán megszerezte az ő Felsége I. Ferenc József 60 éves császári jubileuma alkalmával Bécsben rendezett pazar szépségű hódoló díszfelvonás eredeti reprodukcióját. A pompásan sikerült mozgófénykép teljesen kifogástalan s a maga egész valójában élénk tárja azt a rengeteg pazar fényt, szemkápráztató pompát, melyet a hódoló körmenet kifejtett. — Ma és holnap este a rendes előadásokon kerül ez a pazar szépségű kép bemutatásra. A másfélórás előadások félhelyárakkal lesznek megtartva s a műsor többi számai is egytől-egyig kiváló ujdonságokból vannak összeállítva. A műsorban szerepel többek között a Farmann-féle kormányozható léghajó 12 perces utjáról készült felvétel s egész sereg szenzációs mozgófénykép is.

Pénz, szivar és cigaretta tárcák, női kézi táskák, kézi bőröndök, utazási kellékek és pipere cikkek a legolcsóbban beszerezhetők Mentze Henrik ujdonságok áruházában Kossuth-utca 4. sz. a.

Távirat és telefon.

A horvát felségárulás.

Zágráb, augusztus 11. A bán Budapestre utazott, hogy a miniszterelnöknek jelentést tegyen a zágrábi letartóztatásokról. — Budi-szavjevics képviselő eltűnéséről szóló szenzációs híreket eddig nem cáfolták meg.

Minden nap korán reggel megjelenő lapunk előfizetési ára egy negyedévre 3 korona. Megrendelhető Arany János-utca 2. szám, Hungária épület, földszint 2 ajtó.

Csarnok.

Bosnyákország sárkánya.

A „Debreczen” eredeti regénye.

Irta: Tomic Eugén.

69

Másnap megérkezett a nagyvezir válasza. Ahmet és Ibrahim pasák hozták. A szultán nevében elfogadta a nagyvezir a bégek követelését úgy, hogy a tartományban a régi rend maradjon, reformok nélkül, hogy mindig benszülött legyen a vezir és hogy most Husszein kapitány emelendő e méltóságra. A vonatkozó fermán majd később érkezik. Az új bosnyák helytartónak Resid pasa ajándékkul remek arab paripát és aranyveretes díszkardot küldött.

Leirhatatlan öröm uralkodott a bosnyák táborban. Bégek és kapitányok öleltek az új vezérrel, mint a testvérek s a sereg maga úgy mulatott, mintha lakodalmat ülne. Pistolyból lönek, futtatnak, mindenfelől hangzik az ének. A bosnyákok fölkelésük dicsőségét és fegyverük győzelmeit ünnepelték.

— Vitézeim, — szólt Husszein a csapatok vezéreire. Most mondjátok meg, mit tegyünk. Mindjárt haza mehetnénk, mert elértük a célunkat. De Skodra pasát a szövetségünket Skutariban a császári sereg ostromolja. Kara Feizija kincset gyűjtve szélnek eresztette embereit és most nem lehet segélyre. Ha mi is cserben hagyjuk, meg kell magát adnia a vezírnek.

— Barátnak segíteni kell a bajban, — mondta Ali pasa, ki sokat adott Skodra pasa szövetségére. Szógyen volna őt elhagyni.

— Csak a magunk utján maradunk, atyafiak, — tanácsolta Vilics bég. Ha Skodra pasát segítjük, megint összeveszünk a nagyvezírral, akivel az imént békültünk ki és mindent elvesztünk, amit most a szultán nevében odaigért nekünk. Soh se féltsük Skodra pasát. Vagy legyőzi a nagyvezír vagy kibékül vele. Idejé, hogy haza menjünk s utját álljuk a tuzlai kapitánynak, aki azért hagyott itt, hogy most a népet ellenünk ingerelje. Ugy látom, nehezelt, hogy nem ő lett a vezér, de Husszein kapitány. Jó lesz rá vigyázni, mert képes az Oszmánlik és Milos vajda segítségére ellenünk lázítani a raját.

Ezek a szavak nyugtalanították a jelenlevőket. Végre elhitték, hogy Tuzla kapitány veszedelmes ember, akire vigyázni kell, mert ügyüknek úgy otthon, mint idegenben elég ellensége van.

Akarata ellen és aggódva a vitéz Busatlia Musztafa sorsán, Husszein engedett a többség akaratának és kiadta a parancsot, hogy a sereg készüljön vissza Boszniába.

Gazdag zsákmányt vitt magával a derék bosnyák sereg és a bosnyák sárkány alatti

hadjárat dicső emlékét, úgy tért vissza örvendező szívvvel a hazába.

XI.

A bosnyák sárkány diadalmasan tért vissza Boszniába.

Amerre ment, a nép mindenütt úgy üdvözölte, oly tisztelettel, oly lelkesedéssel, mint Isten küldöttjét. Ifju s vén, kicsiny és nagy ujjongott látásán és boldog volt, ha csak az ifju hős nemes arcát látta. Husszein szeme könnybe lábadt, a nép örömét látva. Most érezte csak igazán, mennyire becses a nép szeretete az ember szívének, hogy érte való határtalan önfeláldozásában kész odaadni: vagyont, életet és miandent, a mi legkedvesebb volt a lelkének.

Sarajevóba érve, Husszein elbocsátotta vitéz seregét. A hadinép könnyű szívvvel, énekszó mellett ment széjjel, ki-ki hazafelé, a családi tűzhelyhez, élvezni a békét és a szabadságharc gyümölcseit. A csapatvezérek azért az új vezírral maradtak. Bátor száva-mentí csapata élén, száz és száz béggtől kísérvé vonult be Gradacsevics Husszein Travnikba.

(Folyt. köv.)

Eladó

egy db POLKE-féle 4 lóerejű légszesz-motor

teljes felszereléssel együtt. — Értekezheti Debreczen sz. kir. város könyvnyomdájában, ahol a motor üzemben megtekinthető.

Német szóra

fogad gyere-
o mekeket o

BUCHALLA ERVIN

tanító Szomolnokon Szepes vármegyében.

BUZIÁSI PHÖNIX

ÁSVÁNYVIZ

Kitűnő hatásu vese- és hólyagbajoknál.

Szénsavdus, kellemes, savanykás ízű, vasmentesített.

✿ **RENKIVÜL ÜDÍTŐ ASZTALI VIZ.** ✿

Üdit, gyógyít. Orvosilag ajánlva.

Ivógymódrá használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, huygkő- és fűvényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásúnak bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség: **Muschong buziasí gyógyfürdő igazgatósága Buziasfürdőn.**

Debreceni főraktár Grünberger és Glück cégnél.

Kerületi képviselőt

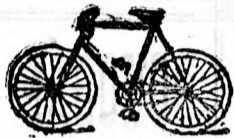
keres, gazdasági gépeinek árusítására a

Nicholson

gépgyár
részv.-társ.

BUDAPESTEN, VI., Váci-ut
17. szám.

Kerékpár, varrógép,
gramafon, villamos-

sági cikkek és mindennemű alkatrészek
állandó raktára. Nagy választék lemez-ujdon-
ságokban. Elvállalunk villamos felszereléseket,
mindennemű mechanikai készülékek javítását,
vas- és fémesztergályozást, zománcolást, nicke-
lezést és az összes e szakmába vágó mun-
kákat szakszerűen és pontosan készítjük.

Geller és Németh
Debreczen,
Hatvan-utca 8. szám.

Finom és durva

korpát

vaggon számra f. év augusz-
tustól 1909 májusi átvételre
legolcsóbban szállít

Horváth Gusztáv
Teleki-utca 79. szám.

Tavaszi és őszi vetések trágyázásához

szuperfoszfátot

és minden egyéb

mütrágyafélét

elismert kítűnő minőségben legol-
csóbban szállít

Horváth Gusztáv
Debreczen, Teleki-utca 79-ik szám.

Telefon 210.

Telefon 210.

Földes Sándor

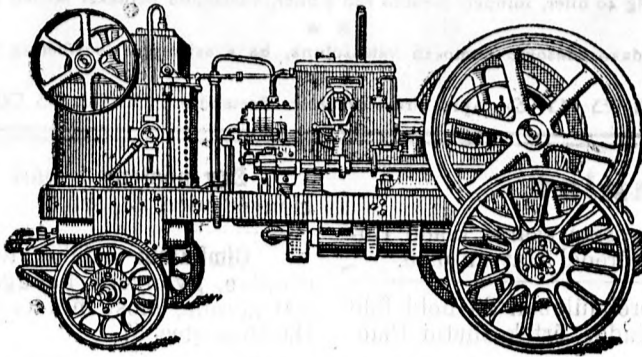
elektrotechnikai vállalata

Debreczen nagytrafik udvar.

Legolcsóbban és szakszerűen készít vil-
lamos villágítási- erőátviteli berendezé-
seket, házi és magán telefonok, villany-
csengők berendezését és évi jókarban
tartását, valamint minden e szak-
mába vágó legkomplikáltabb munkát.

Eredeti „OTTO“ benzin motorok cséplési célra.

Saját műhely!
IX. Mester-utca
81. szám alatt.

Saját műhely!
IX. Mester-utca
31. szám alatt.

továbbá benzin-, petrolin-, légszesz és szivógáz motorok faszén, antracit és kocsz tüze-
lésre 1-1500 lóerőig LANGEN és WOLF motorgyár BUDAPEST VI., Váci-körút 59.

FAZEKAS IMRE

Villamos-világítás és Erőátviteli Vállalata az
Egyesült Villamossági és Képgyár R. T. kép-
viselője. Iroda Debreczen, Piac-utca 77. szám
(az udvarban). — Telefon szám 567.

Elvállal Villamos Világítási berende-
zéseket, lakások, üzletek és egyéb
helyiségek részére a legszolidabb ki-
vitelben erőátviteli motorberendezése-
ket. Nyomdák, műhelyek, szivattyuk
stb. meghajtására a leghasznosabb ki-
vitelben, Telefon és szobacsengő berendezéseket.

Szállít mindennemű szerelési anyagot, csilá-
rokat, dynamó-gépeket, motorokat, műszereket,
iv- és izzólámpákat dr. Just Wolfram lámpákat,
Tervek és költségvetés díjtalan.

Éladó

6 hold majorsági föld

épületekkel felerészben faj-
szőlővel beültetve közel a
városhoz. — Értekezhetni:
Vályi Nagy Gusztáv ügy-
véddel Csapó-utca 22. szám.

Mütrágya!

Foszfor, légeny- és káli trágyák!
Szárított fekal és szárított ser-
téstrágya! *Elsőrendű szőlő-
trágyák* waggonszámra leg-
jutányosabban megrendelhető.

Klár Andor

bank- és áruüzletében

Debreczen,
Miklós-utca 23. sz.

Ugyanott kőszén mész, wag-
gonszámra 1-3 évre, kötésre
vásárolható.

Bankosztály!

Törlesztéses, kötvény és
váltókölcsonöket folyósít.

A modern gyógyszerek között, melyet az orvos leginkább rendel az

idegerősítő MUIRACITHIN

első helyen áll. Az **idegbeteg** képezik ma az orvosi működés főpontját. Különösen
időelötti gyöngye szervezetük, vagy **idegbeteg** nem hagyhatják figyelmen kívül. Az
időelötti idegesség, a túleröltetés, a túlmunkásság, kicsapongás stb. következménye és
betegg teszi az egész testet. Ezért aztán a csekély rosszullétnek, mint **étvágytalanság**
feledékenység, reszketés, félelem, izgatottság stb. állandó kísérői az időelötti ideggyön-
geségnek. Ne mulassza el tehát senki ily esetben orvosi kezelés alá vetni magát ideje-
korán s az orvos, mint említettük a „Muiracithin“-ben egy kiváló gyógyszert fog aján-
lani. Olvassa el az orvosi véleményeket, melyek kívánatra ingyen és bérmentve meg-
küldetnek. Orvosi rendelvényre minden gyógyszárban kapható.

Vezérképviselő Ausztria-Magyarország részére: **Hirschen-Apotheke, Wien VII. West-
bahnstrasse 19.** — Gyár: **Handelsgesellschaft Noris Zahn & Cie., Berlin O. 40. Neu
Friedrichstrasse 48.**

GLEICHENBERG klimatikus GYÓGYHELY.

(STEIERORSZAG.)

Nyári évad: **Május 15-től okt. 1-ig.** — Félalpin jellegű kedvezőbb klimatikus viszonyok.

Gyógyjavulatok: Légzőszervek (hurut, asthma, emphysema), szivizom betegségei,
idegbajok, rekonvalescencia. — **Gyógyeszközök:** Inhalációs és pneumoterapia, szén-
savas fürdők, hidegvizgyógyintézet, gyógy-gymnastika, napfürdők stb.

Gyógyforrások: Konstantin, Emma-forrás Johannis-kut, Klausenforrás.
— **Gazdagon illusztrált prospektusokat küld, lakás- és kocsikról gondoskodik**
a FÜRDŐIGAZGATÓSÁG.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Díja: 10 szög 40 fillér, minden további szó 4 fillér, vastagabb betűkkel nyomott szó 6 fillér.
 Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges levélbélyeg beiktatott.
 Apró hirdetések előre fizetendők.

Ajánlat.

Raktár világos, tiszta száraz kiadó Lukács Vilmos és Testvérénél Hatvan-u. 5.

Öndódon a Verébdülőben 36 hold föld tanyával, azonnal kiadó, értekezhetni Piac-utca 17.

Kézmunkák készítését a legegyszerűbbtől legdiszesebb kivitelig, distingvált ízléssel, nagyon mérsékelt díjazásért készítik. Cimem megmondja a kiadóhivatal.

Rakterület

keresünk ásványolaj beraktározására egy körülbelül 150—200 m² nagyságú rakterületet a vasúti pályatest, vagy a vasúti állomás valamelyik csonkavágánya mellett, de lehetőleg közelében; a rakterület lehet esetleg bármelyik iparvágány mellett is. A rakterülethez vezető utnak kocsival is feltétlenül jól járhatónak kell lennie. Ajánlatokat kérünk „állandó” jelige alatt e lap kiadóhivatalába.

Figyelem!

Figyelem!

Villamos villágitást, oróátvitelt, telefonok, villámhárítók, villamososengők berendezését, javítását, évi jókarban tartását úgy helyben, mint vidéken a legjótányosabban eszközöl

FÖLDVÁRI L.

debreceni első elektrotechnikai gyár villamos szerelési vállalat KOSSUTH-UTCA 1. szám. (Az udvarban). Villamos felszerelési cikkek, műszerek, kerékpárok és alkatrészei legolcsóbb bevásárlási forrása. — Képes árjegyzék ingyen. Telefon: 168. szám. Nálam megrendelt villamos villágitás és oróátvitelnél, csatlakozó vezeték is rendezek be. Tanuló felvétetik.

Egy nőstény kanári 4 koronáért eladó. Honvéd-utca 29. sz. a.

Cimbalom pedálos, teljesen új, gazdagon díszítve, gyönyörű hanggal, melynek értéke 500 korona, most minden áron azonnal eladó. Darabos-utca 57.

Fényképező gép 18—18. nagyság, teljesen új, 3 dupla kazettával, Zeus auastigmattal és hozzá való teljes felszereléssel jutányosan eladó Burgondia-utca 3. szám.

Két szép nagy utcai szoba, folyosóval garcon lakásnak kiadó, Teleki-u. 79.

16 katasztrális hold irtott föld a Nagy Cserén eladó. Bővebbet a kiadóban.

Kereslet.

Egy lakatos tanuló fizetéssel felvétetik, Csillag-utca 25. szám alatt.

Ügyes és szolid varrólányaok felvétetnek Vanger Sándor és társánál Battyányi-u. 11.

Teljes ellátást lakással keresek rendes jóra való izr. családnál 10 éves fiúnak, ne távol a főreáliskolához. Ajánlatokat kérek Héber Adolf Tiszaszentimre.

MOLLITERGIN,

A bőr ápolása kötelesség az egészség érdekében s erre legalkalmasa szer a MOLLITERGIN, mely megőrzi a bőr (az arc- és kézbőrnek) üdeségét, hamvaságát, rózsaszínben játszó fehérségét. Megszünteti a kézvrösséget. Az eldurvult, kirepedezett és szelkifujta arcot vagy kezet, a legrövidebb idő alatt fehérré s puhává teszi! Poudre alá is igen ajánlható! Hatása gyors és biztos! Mint bőrápoló szer páratlan! Teljesen fémmentes és ártalmatlan! Egy üveg MOLLITERGIN ára 1 K. Készítő helye s főraktára Mihalevits Jenő gyógyszerháza a „Kigyó”-hoz Debreczenben, Főpiac 31. sz. alatt, a Városházzal szemben.

Villamos-világítási és oróátviteli berendezések,

lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére, legelőnyösebben és a legnagyobb szakértelemmel

a Ganz-féle Villamossági R. T. debreceni építésvezetősége

(Piac-utca 72. sz.) által készítettnek.

Szakszerű felvilágosítással, tervezetekkel és költségvetéssel bárkinek **díjtalanul** szolgál. Villágitótestek, csillárok és szerelvények **dua választéka**.
 Telefon szám: 568. 1063

DONOGÁN és SOMOSSY

Debreczen,

*** Kistemplombazár. ***

Menyasszonyi kelengye, szőnyeg- és divatáruház.

Fürdő köpenyek, Uszó ruhák, Gyapju és Pelüsch, utazó Plárdek

nagy raktára!!

Az

Ott Károly utóda

cég áruháza

Kossuth-utca 2. (városháza alatt)

feloszlik.

A raktáron levő kézin unka

vásznak

rendkívül olcsó árért

lesznek elárusítva.

Elegáns façon!

Heti gyártás 15000 pár.

Kitünő hírnevünket

szolid alapelveinknek

köszönhetjük.

Legnagyobb választék!

1200 munkás és hivatalnok.

CIPŐÁRUINKAT

Hóni ipar.

Férfi cugos cipő, erős bőrből	frt. 3.30
Férfi füzös cipő, kitünő Box-bőrből	„ 4.50
Férfi füzös cipő, valódi Box-Calf-ból, kedvelt sétánycipő.	„ 5.75
Férfi füzös cipő, legfinomabb Chevauxból, igen könnyű, Goodyear varrott	„ 6.—
Férfi füzös félcipő, finom Chevauxból, Goodyear varrott, elegáns kivitelű	„ 5.50
Férfi gombos cipő, I-a Chevauxból, nagyon elegáns, Goodyear varrott	„ 7.—
Férfi hegymászó cipő, legjobb Box-Calfból, American Style	„ 7.50

Legnagyobb választék fél-, házi- és gyermekcipőkben. Kizárólag magyar gyártmány.

Kivonat árjegyzékünk egyes cikkeiből.

Különlegesség
„Goodyear Welt”

árakban.

A jelenkor
elismert legjobb
minősége.

Hóni ipar.

Női félcipő, erős bőrből, mindennapi használatra	frt. 2.30
Női füzös félcipő, fekete Chevauxból, nagyon elegáns	„ 3.50
Női füzös cipő, fekete Box-bőrből, igen szolid kidolgozású	„ 4.—
Női füzös cipő, I-a Box-Calf-ból, nagyon elegáns, Goodyear varrott	„ 5.50
Női gombos cipő, legfin. Chevauxból, Goodyear varrott, elegáns façon	„ 6.—
Női félcipő, legjobb amerikai, sötétbarna Chevauxból, Goodyear varrott, legfinomabb kivitelű	„ 5.50

Legnagyobb választék fél-, házi- és gyermekcipőkben. Kizárólag magyar gyártmány.

„TURUL” cipőgyár r.-t. debreceni főraktára Piac-u 48.